

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВА НА СПЕЦІАЛЬНІ УМОВИ
УЧАСТІ У КОНКУРСНОМУ ВІДБОРІ ПІД ЧАС ВСТУПУ
НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст тесту визначається на основі навчальних програм з української мови та літератури для загальноосвітньої школи та програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури (затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ від 01.10.2014 р. № 1121).

Загальна кількість завдань тесту – **67**.

На виконання тесту відведено **210 хвилин**.

Тест ЗНО з української мови і літератури базового рівня складається із завдань чотирьох форм: завдань з вибором однієї правильної відповіді, завдань на встановлення відповідності («логічні пари»), завдань відкритої форми з короткою письмовою відповіддю і завдання відкритої форми з розгорнутою письмовою відповіддю.

Результат виконання завдань №25-63 частини «Українська мова» та №67 частини «Українська мова» («Власне висловлення») буде зараховуватися як державна підсумкова атестація з української мови.

Результат виконання завдань №25-63 та №67 може бути використано під час вступу до закладів вищої освіти, як конкурсний предмет «Українська мова». Результат виконання всіх завдань тесту може бути використано під час вступу до закладів вищої освіти, як конкурсний предмет «Українська мова і література», що визначено Умовами прийому до закладів вищої освіти у 2021 році.

Максимальна кількість тестових балів, яку може отримати учасник ЗНО з української мови, правильно виконавши всі завдання №25-63 та №67, що будуть зараховуватися як державна підсумкова атестація, дорівнює 74 тестовим балам.

Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання сертифікаційної роботи з української мови і літератури - 116 балів.

ФОРМИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

Завдання складається з основи та чотирьох або п'яти варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей А.

Тест містить 54 завдання цієї форми (№1-20, №25-52, №58-63), що будуть оцінені в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо

вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Завдання на встановлення відповідності.

Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання встановив відповідність і зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці бланка відповідей А.

Тест містить 9 завдань цієї форми (№21-24, №53-57), що будуть оцінені в 0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку; 0 балів за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари»), або відповіді на завдання не надано.

Завдання відкритої форми з короткою письмовою відповіддю (№64-66).

Завдання передбачає надання короткої письмової відповіді учасником зовнішнього незалежного оцінювання в бланку відповідей В за змістом тексту для читання, наведеним у сертифікаційній роботі.

Завдання відкритої форми з короткою письмовою відповіддю оцінюються в 0, 1 або 2 бали: 0 балів - відповіді не надано; 1 бал - надано неповну, часткову відповідь; 2 бали - надано повну, вичерпну відповідь.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№67).

Завдання передбачає надання розгорнутої письмової відповіді учасником зовнішнього незалежного оцінювання в бланку відповідей Б.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю оцінюється від 0 до 20 балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

- 1. Теза: 0, 1 або 2 бали.
- 2. Аргументи: 0, 1 або 2 бали.
- 3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.
- 3б. Приклад, що є випадком із життя або історичною подією: 0, 1 або 2 бали.
- 4. Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали.
- 5. Висновок: 0, 1 або 2 бали.
- 6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.
- 6б. Лексика, граматики та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

Важливо! Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, буде оцінено в 0 балів. Роботу обсягом до 100 слів буде оцінено в 0 балів.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ВСТУПНИКІВ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
СХЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ З РОЗГОРНУТОЮ
ВІДПОВІДДЮ (ВЛАСНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ) З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 та 5), як показано в таблиці 1

Таблиця 1

Змістовий вияв критерію	Бали
1 ТЕЗА	2
Учасник формулює тезу, яка презентує його власну позицію щодо порушеної у завданні проблеми.	
У роботі немає правильного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему. Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції.	1
Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованості того чи іншого погляду на неї. Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі.	0
2 АРГУМЕНТИ	2
Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави або обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами.	
Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (докази, підставу або обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно тези.	1
Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними.	0
3а ПРИКЛАДИ ІЗ ЛІТЕРАТУРИ ЧИ ІНШИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА	2
Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену в творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасника того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі.	
Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки.	1
Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним.	0

<p align="center">36 ПРИКЛАД, ЩО Є ІСТОРИЧНИМ ФАКТОМ АБО ВИПАДКОМ ІЗ ЖИТТЯ</p> <p>Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя.</p> <p>Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасника того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті.</p> <p>Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя.</p>	2
<p>Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки.</p>	1
<p>Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним.</p>	0
<p align="center">4 ЛОГІЧНІСТЬ, ПОСЛІДОВНІСТЬ</p> <p>Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи в бік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобі зв'язку.</p> <p>Учасник структурує роботу за абзацами.</p>	2
<p>Учасник відволікається від обговорюваної проблеми.</p> <p>У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки.</p> <p>Учасник не структурує роботу за абзацами.</p>	1
<p>Логіки викладу, цілісності й несуперечливості розвитку думки немає.</p>	0
<p align="center">5 ВИСНОВКИ</p> <p>Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади.</p> <p>Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи.</p>	2
<p>Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами.</p>	1
<p>Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні, тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами.</p>	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**ба** та **бб**), як показано в таблицях 2 і 3.

Критерій	Кількість помилок	Бал	Критерій	Кількість помилок	Бал
ба. Орфографія та пунктуація	0-1	4	бб. Лексика, граматика та стилістика	0-1	4
	2-6	3		2-4	3
	7-11	2		5-7	2
	12-16	1		8-10	1
	17 і більше	0		11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **дві негрубі** помилки рахують як **одну грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у винятках з усіх правил;
- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують як **одну грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**три і більше** випадків порушення на одне з правил: **у-в, і-й-та, ся-сь, з-зі-із**) рахують як **одну стилістичну помилку**.

ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТЕСТУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ БАЗОВОГО РІВНЯ

Визначення результатів тестування здійснюється поетапно.

Під час першого етапу на основі даних комплексної автоматизованої обробки бланків відповідей типу А та перевірки екзаменаторами завдань із розгорнутою відповіддю (бланки відповідей типу Б) визначається **тестовий бал** кожного з абітурієнтів.

Тестовий бал – це арифметична сума балів, отриманих за правильне виконання кожного завдання тесту.

На другому етапі тестові бали, отримані абітурієнтами, конвертуються в оцінки за шкалою 100-200 балів (числа інтервалу від 100 до 200 з кроком 0,5) методом еквіпроцентильної нормалізації, що застосовується до всієї сукупності тестових балів абітурієнтів, які брали участь у вступних випробуваннях з української мови і літератури. Оцінка за шкалою 100-200 балів є рейтинговою, тобто вказує на місце результату серед результатів інших абітурієнтів.

Рейтинговий бал визначається окремо з кожного предмета. Найвищу оцінку 200 балів може отримати абітурієнт, який набрав найбільшу кількість тестових балів.

Конвертація (шкалювання) тестових балів у оцінки за шкалою 100-200 балів здійснюється з метою забезпечення порівнюваності абітурієнтів, які брали участь у вступних випробуваннях.

Схеми оцінювання завдань тесту:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання складається з основи та чотирьох або п'яти варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей А.

Тест містить 54 завдання цієї форми (№1-20, №25-52, №58-63), що будуть оцінені в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Завдання на встановлення відповідності. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання встановив відповідність і зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці бланка відповідей А.

Тест містить 9 завдань цієї форми (№21-24, №53-57), що будуть оцінені в 0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку; 0 балів за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари»), або відповіді на завдання не надано.

Завдання відкритої форми з короткою письмовою відповіддю (№64-66). Завдання передбачає надання короткої письмової відповіді учасником зовнішнього незалежного оцінювання в бланку відповідей В за змістом тексту для читання, наведеним у сертифікаційній роботі.

Завдання відкритої форми з короткою письмовою відповіддю оцінюються в 0, 1 або 2 бали: 0 балів - відповіді не надано; 1 бал - надано неповну, часткову відповідь; 2 бали - надано повну, вичерпну відповідь.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№67).

Завдання передбачає надання розгорнутої письмової відповіді учасником зовнішнього незалежного оцінювання в бланку відповідей Б.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю оцінюється від 0 до 20 балів за критеріями змісту та мовного оформлення. Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання сертифікаційної роботи з української мови і літератури - 116 балів.